

Motion till riksdagen 2025/26:3529

av **Ulrika Westerlund m.fl. (MP)**

Förbättrade levnadsvillkor för människor som lever med hiv genom ett stärkt civilsamhälle

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera och se över stödet till de organisationer som arbetar för rättigheter för människor som lever med hiv i syfte att säkerställa att detta är ändamålsenligt och tillräckligt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Under de senaste åren har flera åtgärder vidtagits på det hiv-politiska området. Bland annat har såväl en nationell strategi som en handlingsplan tagits fram¹. Detta är välkommet. Nu måste regeringen säkerställa realistiska förutsättningar för att de i handlingsplanen uppsatta målen ska kunna bli verklighet.

Organisationer som arbetar för rättigheter för personer som lever med hiv vittnar om att många fortsatt lever med stor utsatthet. Av resultaten i en enkätundersökning som

¹ <https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/c1d9794fd9c74710b19cea8bbe31e2f5/nationell-strategi-mot-hiv-aids-andra-sexuellt-overforbara-infektioner-24175.pdf>;
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/publikationer-och-material/publikationsarkiv/h/handlingsplan-mot-hiv-aids-och-vissa-andra-sexuellt-overforbara-infektioner/>

genomfördes av Folkhälsomyndigheten 2021-2022² framgår bland annat att en hög andel någon gång har haft en psykiatrisk diagnos. De vanligaste var depression och ångest. (Samtidigt är det viktigt att påpeka att det var många som skattade sin livskvalitet som hög och vad nöjda med livet i allmänhet.)

Folkhälsomyndigheten menade att det fanns några tydliga utvecklingsområden: Ökad kunskap hos allmänheten om dagens förutsättningar för att leva med välbehandlad hiv för att minska hivrelaterat stigma, samt behov av att uppmärksamma och erbjuda stöd till personer som lever med hiv inom områdena psykisk hälsa, sexuell hälsa och utsatthet för våld. I samtal med organisationer som arbetar för människor som lever med hiv har vi också fått information om att det i gruppen finns många som har erfarenhet av att ha haft sex mot sin vilja, det vill säga blivit utsatt för ett övergrepp, och att erfarenhet av så kallad chemsex är mycket vanligt.

I handlingsplanen, som kom i somras, kan noteras att civilsamhället nämns som ”involverad aktör” gällande en stor andel av de aktiviteter som ska genomföras för att nå målen, särskilt gällande delmålen 3 (Stigma och diskriminering relaterat till hivinfektion ska elimineras) och 4 (Personer som lever med hiv ska genom hela livet ha likvärdiga förutsättningar för en god hälsa och god livskvalitet som befolkningen i stort). Civilsamhället ska bland annat involveras i aktiviteterna ”Genomföra communityledd studie för att mäta och dokumentera upplevelser av stigma och diskriminering bland personer som lever med hiv i Sverige”; ”Verka för att implementera och stödja beprövade metoder som involverar kamratstöd för personer som lever med hiv”; ”Genomföra studier som avser att undersöka utsatthet för våld bland personer som lever med hiv”; ”Anordna kunskapshöjande målgruppsanpassade insatser för vården och äldreomsorgen om hiv i relation till åldrande”; samt ”Stötta implementering av rekommendation om hpv-vaccination och cellprovtagning till personer som lever med hiv”.

Det är tydligt att bland annat dessa aktiviteter inte går att genomföra utan medverkan av civilsamhällesorganisationer som arbetar för rättigheter för personer som lever med hiv. För att handlingsplanens mål ska ha en realistisk chans att kunna uppnås krävs därför att civilsamhällets organisationer ges en realistisk chans att kunna medverka. Stödet till de organisationer som är verksamma på området behöver därför utvärderas

² <https://www.folkhalsomyndigheten.se/publikationer-och-material/publikationsarkiv/a/att-leva-med-hiv-2021-2022/>

och ses över för att säkerställa att det är ändamålsenligt utformat och av en tillräcklig storlek.

Civilsamhällesorganisationerna måste naturligtvis också beredas möjlighet att delta i utformningen av uppdaterandet av handlingsplanen, samt i arbetet för andra relevanta styrdokument. Också detta måste möjliggöras genom att organisationerna ges realistiska möjligheter att vara verksamma.

Ulrika Westerlund (MP)

Nils Seye Larsen (MP)

Annika Hirvonen (MP)

Mats Berglund (MP)

Jan Riise (MP)

Camilla Hansén (MP)